

УДК 81

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-2-50>**Антоніна ПАК,**
*orcid.org/0000-0001-9298-3697**доктор філософії,
старший викладач кафедри західних та східних мов та методики їх навчання
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
(Одеса, Україна) peacemaker_ua@hanmail.net*

МІЖКУЛЬТУРНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВУЗІВ

Стаття присвячена дослідженню вивчення корейської мови студентів педагогічних вузів, заснованого на поєднанні мовних та культурних практик у контексті міжкультурного підходу.

Міжкультурний підхід у навчанні корейської мови студентів педагогічних ВУЗів включає в себе увагу до культурних особливостей корейського народу, їхніх звичаїв, традицій, менталітету та інших факторів, що впливають на мовну практику.

Цей підхід дає можливість студентам педагогічних ВУЗів краще розуміти корейську культуру, її цінності та норми поведінки, що необхідно для успішної комунікації з корейцями, а також для викладання мови у майбутньому. Одним з ключових елементів міжкультурного підходу є використання автентичних матеріалів, таких як текстові матеріали, аудіо- та відеоматеріали, які відображають реальну корейську культуру.

Такий підхід надає можливості підсилити розкриття багатомірності сприйняття, свідомості та, відповідно, мовного мислення, як важливих умов вивчення корейської мови для західного типу сприйняття та мислення. Використання крос-культурних практик у цьому контексті спрямовано на подолання існуючого культурного бар'єру та інтеграції отриманих знань у своє повсякденне життя, що також є важливою умовою прогресу у вивченні мови. Особлива увага поділяється формуванню мовної особистості у контексті міжкультурного підходу при навчанні корейської мови.

Визначення важливіших характеристик мовної особистості надає можливість використовувати цей феномен та відповідний педагогічний концепт для цілісного міжкультурного вивчення корейської мови, розуміючи існуючі особливості відповідно українського та корейського культурних просторів.

Міжкультурний підхід у навчанні корейської мови студентів педагогічних ВУЗів є важливим для досягнення глибокого розуміння культурного контексту мови та забезпечення ефективної комунікації з носіями мови. Основною метою міжкультурного підходу є розвиток міжкультурної компетенції студентів, що полягає в здатності розуміти та сприймати культурні відмінності між різними культурами, використовуючи ці знання для підвищення якості комунікації з носіями мови.

Ключові слова: міжкультурний діалог, мовні практики, крос-культурні практики, мовне мислення, мовна свідомість, культурні коди, діалог культур, мовна особистість.

Antonina PAK,
*orcid.org/0000-0001-9298-3697**Doctor of Philosophy,
Senior Lecturer at the Department of Western and Oriental Languages
and Methods of Teaching Them
South Ukrainian national Pedagogical University named after K.D. Ushinsky
(Odesa, Ukraine) peacemaker_ua@hanmail.net*

INTERCULTURAL APPROACH IN TEACHING THE KOREAN LANGUAGE TO STUDENTS OF TEACHING UNIVERSITIES

The article is devoted to the study of Korean language learning by students of pedagogical universities, based on a combination of linguistic and cultural practices in the context of an intercultural approach.

The intercultural approach in teaching the Korean language to students of pedagogical universities includes attention to the cultural characteristics of the Korean people, their customs, traditions, mentality and other factors that affect language practice.

This approach enables students of pedagogical universities to better understand Korean culture, its values and norms of behavior, which is necessary for successful communication with Koreans, as well as for language teaching in the future. One of the key elements of the intercultural approach is the use of authentic materials such as text materials, audio and video materials that reflect real Korean culture. This approach provides opportunities to strengthen the disclosure

of the multidimensionality of perception, consciousness and, accordingly, linguistic thinking, as important conditions of learning Korean for the Western type of perception and thinking. The use of cross-cultural practices in this context is aimed at overcoming the existing cultural barrier and integrating the acquired knowledge into one's everyday life, which is also an important condition for progress in language learning. Special attention is paid to the formation of a linguistic personality in the context of an intercultural approach in learning the Korean language.

The definition of the most important characteristics of the linguistic personality provides an opportunity to use this phenomenon and the corresponding pedagogical concept for a holistic cross-cultural study of the Korean language, understanding the existing features of the Ukrainian and Korean cultural spaces, respectively. An intercultural approach in teaching the Korean language to students of pedagogical universities is important for achieving a deep understanding of the cultural context of the language and ensuring effective communication with native speakers. The main goal of the intercultural approach is the development of students' intercultural competence, which consists in the ability to understand and perceive cultural differences between different cultures, using this knowledge to improve the quality of communication with native speakers.

Key words: *intercultural dialogue, language practices, cross-cultural practices, linguistic thinking, linguistic consciousness, cultural codes, dialogue of cultures, linguistic personality.*

Вступ. Сучасний глобальний світ характеризується дуже великим взаємним проникненням та взаємним впливом різних культур. Це надає багато можливостей та, водночас, може бути медіатором і деяких шкідливих наслідків, пов'язаних, наприклад, з культурною експансією. Тому особливого значення набуває усвідомлене використання практик міжкультурних взаємодій. У нашому випадку це стосується практик вивчення корейської мови на рівні підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

Глибоке занурення у культурний код носія мови в процесі мовного навчання є однією за найважливіших умов здійснення мовної інтеграції власної мови та мови, обраної для вивчення. Данне явище пов'язано з тим, що мова безпосередньо є носієм певного культурного простору та водночас є і формою його буття. Тому навчання мові у відриві від культурного коду її носіїв суттєво обмежує як безпосередньо можливості навчання, так і глибину проникнення у певний культурний простір.

Крім того занурення у код культурного простору певної мови суттєво підвищує мотивацію як безпосередньо до мовного навчання, так і мотивацію щодо подальшого мовного прогресу та активного використання мови у власній життєдіяльності тощо.

Студент вищого навчального закладу педагогічного спрямування може використовувати звання іншої мови як у її безпосередньому викладанні, так і у процесі викладання на її підставі інших навчальних дисциплін. Це у свою чергу обумовлює необхідність досягнення широких контекстів викладання, які можуть бути забезпечені, на наш погляд, досить високим рівнем занурення педагогічного працівника у культурний простір носіїв мови.

Міжкультурний діалог. В. Євтух розкриває інтегративний концепт міжкультурного діалогу відповідно до його основних форм та мож-

ливостей, який може відбуватись на багатьох рівнях, може бути стихійно-хаотичним, а може бути і свідомо керованим (Євтух, 2009, с. 14). За Т.В. Секулятицькою: “Метою взаємодії культур є не тільки спілкування, співпраця, мирне вирішення проблем, пізнання інтересів, цінностей, потреб, менталітету іншої культури, але також соціальна самореалізація суб'єкта однієї культури через взаємодію і взаємодоповнення з репрезентантом іншої культури. Вся історія людства – це діалог. Діалог пронизує все наше життя. Він є у своїй основі засобом здійснення комунікаційних зв'язків, умова взаємопорозуміння людей. Проблема міжкультурного діалогу є похідною від теорії міжкультурної взаємодії або ж комунікації... Розглядаючи діалог, як процес спілкування, під час якого відбуваються їх взаємні трансформації, можна виокремити такі стратегії, розроблені А. Модем: домінування однієї культури над іншою; синтез культурних надбань та формування нової культури на фоні занепаду взаємодіючих культур; синтез культурних традицій зі збереженням взаємодіючих культур. Діалог культур можливий лише за умов збереження власного культурного коду, «ядра» кожної культури-учасниці” (Секулятицька, 2015, с. 114).

На самому загальному рівні діалог є одним з найважливіших інструментів міжкультурної взаємодії, що може забезпечити збагачення різних культур та, зокрема, суттєво співстворювати ефективності мовного навчання. “Міжкультурний діалог вимагає спеціального і цілеспрямованого зусилля. Більш того, він апелює до певних трансцендентальних передумов, спільних для всіх людей у світі. В процесі діалогу культур прийнято виокремлювати культуру донора, яка більше віддає, ніж запозичує, і культуру реципієнта, яка запозичує інновації. Діалог – це спілкування з культурою свого «Я» і спілкування з іншими. Це діалог творця і споживача культурних цінностей,

це і діалог поколінь, і діалог культур, як форми взаємодії і порозуміння народів. Взаємодія культур і цивілізацій припускає якісь загальні культурні цінності” (Секулятицька, 2015, с. 114).

Для сучасної культури поняття діалогу має особливе значення, тому що діалог надає можливості забезпечити не тільки можливість вмитити особливості іншого культурного простору, але і розширити власну картину світу та власні практики життя тощо. “Діалог культур – це взаємовплив, за яким кожен може залишатись на своїй точці зору, але обох цей діалог сутнісно збагачує. Діалогізм взаємодії сприяє такій системі контактів культур, коли надбання однієї сторони лягає в основу створення цінностей іншою, а таким чином, як зазначає В.С. Біблер, «чужий» текст стає «своїм» (Секулятицька, 2015, с. 114).

На загальному рівні світова культура включає рівноправний діалог різних суб’єктів, виходячи за межі власних когнитивних обмежень та афектів свідомості. Це надає можливості здобути власну позицію розуміння та діалогу. Дуже часто для цього необхідно подолати позиції “зверхності або неповаги до «чужого» авторитаризму, догматизму, національної обмеженості” (Секулятицька, 2015, с. 115).

Дослідження цих проблем досить детально та глибоко здійснюється у сучасній французькій феноменологічній філософії П. Рікьора (2002).

“Реальний діалог передбачає живе спілкування, наповнюючи життя повноцінним сприйняттям голосу кожного його учасника. Ця ідея була буквально вистраждана у ХХ столітті з її нечуваною ідеологічною нетерпимістю та масштабним геноцидом як кредо нового гуманізму представниками «діалогічної філософії»” (Секулятицька, 2015, с. 115).

Основними поняттями, що характеризують взаємопроникнення тих чи інших культур є такі як “дифузія, конвергенція, інтеграція, зближення, асиміляція, творча взаємодія й ін. Позначені цими поняттями динамічні процеси сприяють формуванню єдиної світової спільності” (Секулятицька, 2015, с. 115). Водночас у сучасному світі існують і протилежні процеси, до яких можливо віднести такі як “...визначення культурної ідентичності, підкреслення унікальності культур, установа культурної автономії, – і в цьому відмітна риса сучасної культурної ситуації” (Секулятицька, 2015, с. 115).

В цілому міжкультурний діалог існує як певна єдність багатомірного комплексу відносин та взаємозв’язків, які встановлюються між двома або більше іншими культурними просторами. В про-

цесі існування цих відносин відбувається певний взаємний вплив культур, що може відбуватися у формі взаємного збагачення. У випадку тих чи інших форм культурної експансії діалог за своїм визначенням припинює існування. “Вирішальне значення в процесах взаємодії культур набуває зміна станів, якостей, сфер діяльності, цінностей тієї чи іншої культури, породження нових форм культурної активності, духовних орієнтирів і ознак способу життя людей під впливом зовнішніх імпульсів” (Секулятицька, 2015, с. 115).

Таким чином міжкультурний діалог є важливішим інструментом щодо забезпечення можливостей вивчення іншої мови та завдяки якому можливо сформувати певну мовну особистість тощо.

Принцип акультурації. Одним з найважливіших принципів міжкультурного підходу є принцип акультурації чи мультикультурної соціалізації у процесі якого виникає занурення навчаємого у простір культури. Погодимось з думкою дослідників І. Данілюка та А. Курапова, розрізняючих соціалізацію, інкультурацію та акультурацію відповідно до певних, виникаючих у цьому процесі, психологічних змін: “...поняття соціалізації та інкультурації дуже близькі за своїм змістом. Соціалізація позначає навчання людини життя в сучасному суспільстві. Незалежно від країни перебування індивід завжди зобов’язаний мати елементарні уявлення про соціальну структуру і стратифікацію даного суспільства. При соціалізації адаптація легка і швидка, при інкультурації – важка і повільна, в акультурації може не відбуватись взагалі. Так як у індивіда у процесі акультурації та соціалізації відбувається низка психологічних змін, то відповідно ми можемо припускати, що формування психологічних змін у процесі взаємодії із соціальною групою є ознакою соціалізації. Так як означена соціальна група є представником відмінної від рідної для індивіда культури, то таку соціалізацію ми маємо право назвати мультикультурною, адже індивід вже пройшов інкультурацію до власної культури, а тепер має пройти цей процес по відношенню до іншої культури, а тому ми використовуємо термін акультурація та розглядаємо його як механізм соціалізації” (Данілюк, 2018, с. 51). У нашому випадку це відбувається у процесі вивчення корейської мови та підготовки до її викладання. Акультурація є основою формування так званої мовної особистості.

Формування мовної особистості. У процесі акультурації відбуваються певні зміни психічного світу людини, які можливо визначити як певну мовну особистість. Під мовною особистістю можливо розуміти субособистість, яка поєднує у собі

розкриття певного культурного коду, причетність до духовного світу народу – носія мови, певний характерний смисловий обсяг та емоційний заряд.

У контексті міжкультурного підходу у цьому контексті важливе значення має навичка розотожнення власної глибинної цілісності, ідентичності і самосвідомості від певних мовних субособистей, що суттєво розширює можливості міжкультурної інтеграції та робить цей процес більш усвідомленим та керованим. Такий підхід дозволяє розширити емпатію, яка допомагає більш глибокому розкриттю єдності різних культурних просторів. С.О. Застровська та О.А. Застровський дуже точно визначають: «Розглядаючи мовну особистість, ми мимоволі занурюємося в історію мови, вивчаємо питання інтелектуального розвитку особистості в мовному плані та її емоційні аспекти, тобто духовність у широкому розумінні, питання міжособистісного спілкування тощо. Відповідно, досліджуючи цю тему, потрібно опрацювати не лише лінгвістичні джерела, але й літературу з історії, соціології, психології, етнографії та інших суспільних наук, оскільки в особистості перетинаються інтереси всіх наук про людину. Мовна особистість – це наскрізна ідея, яка, як показує досвід її аналізу та опису, пронизує всі аспекти вивчення мови і водночас руйнує межі між дисциплінами, які вивчають людину, оскільки неможливо вивчати людину поза її мовою... ..Мовна ж особистість у психолінгвістиці – це людина, яка володіє сукупністю здатностей і характеристик, які обумовлюють створення і сприйняття нею текстів (висловлювань), що вирізняються мірою структурно-мовної складності та глибиною й точністю відображення дійсності» (Застровська, 2011, с. 159–160).

Визначення важливіших характеристик мовної особистості надає можливості використовувати цей феномен та відповідний педагогічний концепт для цілісного міжкультурного вивчення корейської мови, розуміючи існуючі особливості відповідно українського та корейського культурних просторів (Калмикова, 2008), (Селіванова, 2008). Ці визначені особливості відповідних культурних просторів породжують у тому числі і розрізнення у існуванні певних мовних особистостей. Особливе значення має узгодження певних мовних особистостей відповідно до їх реальних станів та характеристик (Семенюк, 2010), (Яшенкова, 2010).

Специфічні форми корейської культури та їх узгодження з українським мовним простором. Корейська культура характеризується особливими групоутворюваннями, які складають колективний образ мислення. Цей колективний образ мислення

пов'язаний з існуванням певної колективної ідентичності представників корейського народу. Усвідомлення цієї особливості є важливішим ключом щодо розкриття культурних кодів корейської культури. Для української культури та відповідно і українського мовного простору характерне деяке поєднання індивідуалізму з колективізмом (Кравець, 2017), (Єрмоленко, 1999). Усвідомлення цього факту надає також можливості визначити особливості можливого міжкультурного підходу у процесі вивчення корейської мови представниками українського культурного поля.

В цілому можливо відмітити те, що і корейська мова і українська є мовами висококонтекстуальними, що їх поєднує тим, що в них можуть існувати двусливість, обумовлені певними ситуаціями та контекстами. У зв'язку з чим необхідне розрізнення контекстів застосування тих чи інших лексичних конструктивів.

Крім того для корейців дуже цінним є поняття «кібуц», що виражає настрій, стан душі, самовідчуття, стан внутрішнього простору, внутрішньої рівноваги та гармонії). Крім того «кібуц» ще розуміють як підтримання сприятливої атмосфери та збереження обличчя як свого, так і співрозмовника. Це покладає суттєвий відбиток на процес мовної комунікації на всіх його рівнях здійснення.

Сутність міжкультурної компетентності. Проаналізовані практики можливо узагальнити у визначенні міжкультурної компетентності. На загальному рівні структура міжкультурної компетентності складається з соціолінгвістичного, дискурсивного, стратегічно-речового та соціокультурних вимірів. Міжкультурна компетенція передбачає поєднання цих вимірів та їх практичне здійснення у процесі здійснення власних культурних практик. Міжкультурна компетентність розкривається у процесі занурення людини у різні культурні простори, подолавши певні когнітивні афекти та афекти свідомості і мислення тощо. Подолання цих афектів надає можливості бути відкритим щодо прийняття та розрізнення різних відтінків тої чи іншої культури та входження в її символічний простір.

Символічний простір культури та кроскультурні практики. Символічний простір культури це знаковий та символіко-онтологічний вимір певних культурних просторів. Безпосередньо та чи інша мова містить у собі як культурні знаки, так і онтологічні символи, завдяки розкриттю яких існує можливість розкрити онтологічне проживання тих чи інших обсягів культури. Онтологічні символи є по суті важливішим ключом щодо розкриття певних кодів культури та встановленню онтологічних

зв'язків між цілісністю людини та цілісністю культурного простору. Формування символічної свідомості та розвиток практик пізнання онтологічних символів є суттєвою основою крос-культурних форм пізнання дійсності (Berry, 2002).

Мовне мислення. Стратегії як особистого вивчення так і викладання мови пов'язані з особливим феноменом – феноменом мовного мислення. Для нас близька точка зору М. Хайдегера: «Мова – це дім буття». Таке розуміння мовного простору обумовлює особливу онтологізацію мовного мислення. Тобто мислення про мову як буттєвий простір та мислення безпосередньо про життя мови.

Життя мови безпосередньо символічно пов'язано з культурним простором. Тому розкриваючи певні грані корейської мови, розуміючи її глибину власного культурного простору розкривається дуже великий евристичний потенціал мовного пізнання у багатьох вимірах та гранях.

Практики мовного мислення поєднують у собі філософію певної мови, її духовний та культурний вимір з стратегіями мовних практик, зокрема мовного навчання. С точки зору людини, яка перебуває у просторі західної культури, вивчення корейської мови у широкому багатомірному контексті педагогіки вищої школи – це занурення деталі культурних кодів Кореї, особливостей мовних символів, специфічних граматичних форм тощо. Мова аналогій, асоціацій та образів допомагає в деякому обсязі спростити процес проникнення людини західного типу до простору корейської мови. Але існують певні особливості представників корейської культури, які можуть бути відкриті для людини західного типу виключно завдяки специфічних духовних та культурних практик. Практик, які породжують особливе бачення світу, свідомість та засоби мислення тощо. Домінантою у процесі вивчення корейської мови є більш за все глибина занурення у певні практики та певний досвід на відміну від західного дидактичного підходу, який будується за допомогою побудування раціональних логічних схем та узагальнень у процесі навчання.

Мотиваційний аспект міжкультурних практик у мовному навчанні. Розкриття міжкультурних практик у мовному навчанні крім усіх дидактичних переваг надає можливість підсилити мотивацію щодо вивчення та практики мови завдяки знаходженню свого власного міста у культурі носіїв мови та безпосередньо мовному просторі тощо. На стиках та зламах різних культурних ландшафтів з'являється можливість отримати досвід погляду у просвіт буття, як його визначав М. Хайдеггер. Погляд у просвіт суттєво

підвищує смисло-енергійний вимір мотивації мовного навчання та, водночас, розкриває евристичний вимір мовного навчання, інтегруючи практики екзистенційного досвіду та пізнавальний інтерес щодо мовного навчання. Особливі форми практики та споглядальності корейської культури можуть як розширити межі певних культурних обмежень, які існують у західній людини та співтворювати значно більш ефективному мовному навчанню зокрема на рівні вищих педагогічних навчальних закладів.

Висновки. Розкриваючи простір міжкультурних взаємодій у контексті вивчення корейської мови на рівні підготовки студентів вищого навчального закладу педагогічних спеціальностей обумовив необхідність використання системного підходу щодо аналізу цих міжкультурних взаємодій. Починаючи з аналізу сутності та особливостей міжкультурного діалогу, розкриваючи принцип акультурації, формування мовного мислення, мовної особистості та мотиваційних аспектів міжкультурних взаємодій у процесі вивчення корейської мови.

У процесі дослідження був здійснений аналіз міжкультурних практик у процесі вивчення мови на прикладі вивчення корейської мови студентами педагогічних вищих навчальних закладів. У центрі уваги педагогічного працівника, на наш погляд, потрібен знаходитись процес формування так званої мовної особистості, яка поєднує в собі необхідні речі щодо осолодіння мовним простором у контексті розкриття культурних кодів Кореї у їх поєднанні з культурними кодами України.

Здійснено розкриття міжкультурного діалогу як важливішого інструменту практик мовного навчання та подолання не тільки культурної, але й можливої мовної експансії.

Серед головних дидактичних принципів викладання корейської мови студентам педагогічних вищих навчальних закладів можливо визначити такі: культуровідповідності, акультурації, керівності власним психологічним тлом та станом емпатичного ставлення до учасників міжкультурної взаємодії, принцип обліку ціннісних культурних універсалій.

Особливе значення у дослідженні приділяється визначенню міжкультурної компетентності, яка поєднуючи у собі певні знання та навички, надає можливості здійснювати безпосередньо крос-культурні практики, ґрунтуючись на крос-культурному підході.

Розкриті характеристики мовного мислення у процесі вивчення корейської мови та визначені шляхи розвитку мовного мислення.

Крім того визначені мотиваційні аспекти між-культурної взаємодії у процесі мовного навчання, які можливі завдяки можливостей побачити про-світ між шарами культурних просторів та тим самим підсилити якості евристичного мислення.

Таким чином для досягнення мети підготовки сту-дентів вузів, щодо вивчення корейської мови, можуть бути застосовані різні методи та підходи, такі як:

1. Культурний аналіз текстів та матеріалів, які використовуються в навчанні корейської мови, з метою виявлення культурних відмінностей та їх пояснення студентам.

2. Вивчення та порівняння корейської куль-тури з культурами студентів, з метою підвищення

їхнього розуміння та поваги до культурної спад-щини Кореї.

3. Використання ігор та ситуацій, що ство-рюють можливість для студентів взаємодіяти з носіями мови та розвивати свої міжкультурні навички.

4. Організація культурних заходів та екскурсій, що дають студентам можливість досліджувати корейську культуру в живих умовах та занурюва-тися у неї.

Важливо також пам'ятати, що міжкультурний підхід має бути інтегрований у загальну струк-туру навчання корейської мови та повинен бути орієнтований на потреби студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Данілюк І. Курапов А. Культурна соціалізація: акulturacia yak mehanizm multikulturalnoi socializatsii. *Актуальні проблеми психології*. 2018. Т. 1, № 48. С. 46–52. https://www.researchgate.net/publication/359338074_Kulturna_socializacia_akulturacia_ak_mehanizm_multikulturalnoi_socializatsii (дата звернення: 1.06.2023).
2. Застровська С. О. Застровський О.А. Загальне поняття мовної особистості. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. РОЗДІЛ II. Теоретичні засади лінгвістичних досліджень*. 2011. Т. 6, № 1. С. 159–163. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1602/3/Zastrovs_concept.pdf (дата звернення: 1.06.2023).
3. Калмикова Л.О. Психологія мовлення і психолінгвістика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Переяслав-Хмельницький пед. ін-т : Фенікс, 2008. 235 с.
4. Кравець Л.В. Мовна особистість сучасного українського науково-педагогічного простору. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова Серія 08. Філологічні науки (мовознавство і літературознавство)*. 2014. № 5. С. 37–42. <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6953/Kravec.pdf;jsessionid=C978EA30EF3F84AAEA026992D1C98338?sequence=1> (дата звернення: 8.01.2023).
5. Рікер П. Сам як інший / пер. з франц. Андрушко В. К. : Дух і літера, 2002. 458 с.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
7. Семенюк О. А. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. Київ : ВЦ Академія, 2010. 240 с.
8. Євтух В. Міжкультурний діалог: ефективний конструкт інтегративного розвитку поліетнічних суспільств. *Політичний менеджмент*. 2009. № 4. С. 14–27. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/evtuch_mizkulturalnyi.pdf (дата звернення: 8.01.2023).
9. Ермоленко С. Я. Нариси з української словесності. Київ : Довіра, 1999. С. 431.
10. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. Київ : ВЦ Академія, 2010. С. 312.
11. Berry J. W. Cross-cultural psychology: Research and applications. Cambridge University Press, 2002. P. 23–36.

REFERENCES

1. Daniliuk I. Kurapov A. Kulturna sotsializatsiia: akulturatsiia yak mekhanizm multykulturalnoi sotsializatsii [Cultural socialization: acculturation as a multicultural socialization mechanism]. *Actual Problems of Psychology*, 2018, Nr 1(48), pp. 46–52 https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1602/3/Zastrovs_concept.pdf (date of access: 06.01.2023). [in Ukrainian].
2. Zastrovska S. O. Zastrovskyy O. A. Zahalne poniattia movnoi osobystosti [The General Concept of Linguistic Identity]. *Scientific bulletin of Volyn National University named after Lesya Ukrainka*, 2011, Nr 6(1), pp. 159–163 URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1602/3/Zastrovs_concept.pdf (date of access: 06.01.2023). [in Ukrainian].
3. Kalmykova L. O. Psykholohiia movlennia i psykhohinhvistyka : navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl [Speech psychology and psycholinguistics]. Kyiv : Pereiaslav Khmelnytskyi ped. in-t : Feniks, 2008, pp. 235 [in Ukrainian].
4. Kravets L. V. Movna osobystist suchasnoho ukrainskoho nauково-pedahohichnoho prostoru [Linguistic identity of the modern Ukrainian scientific and pedagogical space]. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov Series 08*, 2014, Nr 5, pp. 37–42 URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6953/Kravec.pdf;jsessionid=C978EA30EF3F84AAEA026992D1C98338?sequence=1> (date of access: 08.01.2023). [in Ukrainian].
5. Rikor P. Sam yak Inshyi [Himself as another]. Kyiv, 2002, pp. 456 [in Ukrainian].
6. Selivanova O. O. Suchasna lnhvistyka : napriamy ta problemy : pidruchnyk [Modern linguistics: directions and problems]. Poltava: Dovkillia-K. 2008, pp. 712 [in Ukrainian].
7. Semenjuk O. A. Osnovy teorii movnoi komunikatsii : navch. posib [Basics of the theory of language communication]. Kyiv : VTs Akademiia, 2010. pp. 240 [in Ukrainian].
8. Yevtuh V. Mizhkulturalnyi dialoh: efektyvnyi konstrukt intehratyvnoho rozvytku polietnichnykh suspilstv [Intercultural dialogue: an effective construct of integrative development of multiethnic societies]. *Political management magazine*, 2009, magazine 4, pp. 14–27 URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/evtuch_mizkulturalnyi.pdf (date of access: 08.01.2023). [in Ukrainian].
9. Yermolenko S. Ya. Narusy z ukrainskoi slovesnosti [Essays on Ukrainian literature]. Kyiv, 1999, pp. 431 [in Ukrainian].
10. Yashenkova O. V. Osnovy teorii movnoi komunikatsii : navch. posib. [Basics of the theory of language communication]. Kyiv, 2010, pp. 312 [in Ukrainian].
11. Berry J. W. Cross-cultural psychology: Research and applications. Cambridge University Press, 2002. pp. 23–36.